

۲- بررسی وضعیت علوفه

(۲)

۲-۳- مراتع کشور:

oooooooooooooooooooo

در حال حاضر سطح کل مراتع کشور بالغ بر ۹۰ میلیون هکتار برآورد میشود. این سطح شامل ۱۴ میلیون هکتار مراتع کوهستانی، ییلاقی با گونه های علوفی و در وضعیت نسبتاً "خوب"، ۶۰ میلیون هکتار مراتع بوتزار که اغلب در وضعیت های متوسط قرار گرفته و ۱۶ میلیون هکتار هم مراتع کویری و حاشیه کویر وجود دارد، که کلاً "وضعیت ضعیف میباشند".
تولید سالانه این مراتع در مجموع ۱۰ میلیون تن علوفه خشک (۴ میلیون تن T.D.N) قابل استفاده دام در سال برآورد میگردد، که در حال حاضر خوراک ۶۰ میلیون واحد دامی از ۹۹ میلیون واحد دامی کشور را بصورت ناقص تامین مینماید. پتانسیل افزایش تولید در این بخش حداقل تا سه برابر تخمین زده میشود.
وضعیت مراتع موجود واحد: میلیون هکتار

نوع مرتع	وسعت
مرتع غنی	۱۴
مرتع متوسط	۶۰
مرتع فقیر	۱۶

* وزارت کشاورزی، برنامه افزایش تولید محصولات کشاورزی ۷۵-

۱۳۶۶، کتاب چهارم علوفه، جلد ۱ مرتع، (تهران: وزارت کشاورزی،

دیماه ۱۳۶۵) ۶ ص ۵۵

مشکلات عمده این بخش شامل ، عدم تعادل لازم بین ظرفیت تولیدی مراتع و دام موجود و نبودن نظام صحیح مرتع داری و دامداری در کشور میباشد. عوامل عمده ذکر شده با اضافه مسائل دیگری از جمله چرای بیش از حد و خارج از فصل ، پوته کنی و تامین سوخت از سطح مراتع و تبدیل مراتع در اراضی شیب دار به زمینهای زراعی دیم ، سبب گسترش کوپرواز بین رفتن خاک حاصلخیز و نقصان آب میگردد. ایجاد دو عامل عمده تعادل و ایجاد نظام صحیح حفظ و بهره برداری از مراتع وظیفه دولت است ، که به شیوه ای شرایط ایجاد تعادل را در ارتباط با تنظیم تولید و کشتار و مصرف گوشت در کشور فراهم نماید. حذف تدریجی عوامل تخریبی ، ضعف سازمان آموزشی و ترویجی در شناساندن نتایج حاصله از اعمال ناصحیح و آموزش روشهای نوین مرتعداری و اصلاح مراتع سبب سرعت بخشیدن به حرکت سازنده در این زمینه است .

۳- تامین خارجی علوفه (واردات) و بازارهای جهانی:

.....

۳-۱- تجارت جهانی

.....

رابطه مستقیمی بین کشورهای عمده تولیدکننده علوفه در جهان و بازارهای عمده خرید و فروش علوفه وجود دارد. علوفه ای که بیشتر در بازار جهانی مورد معامله قرار میگیرد غلات دامی* میباشد. صادرکنندگان عمده علوفه عبارت از کشورهای آرژانتین ، استرالیا ، بازار مشترک اروپا ، آفریقای جنوبی ، تایلند ، ایالات متحده آمریکا و چین

ی
* غلات دامی (Coarse Grains) شامل ، ذرت ، جو ، ذرت خوشه ، چاودار ، جودوسر و ارزن میباشد .

میباشد. در مقابل، از واردکنندگان عمده علوفه در بازار جهانسی، کشورهای ژاپن و شوروی هستند که رقمهای واردات علوفه اسلوی دارند.

میزان واردات غلات دامی کشورهای ژاپن و شوروی در سالهای ۸۷-۱۹۸۶ و ۸۵-۱۹۸۴ میلادی
واحد: میلیون تن

نام کشور	۸۵ - ۱۹۸۴	۸۷ - ۱۹۸۶
ژاپن	۲۱/۴	۲۲
شوروی	۱۲/۲	۱۵

International Wheat Council, Market Report 149 (July 1986)
P.6:4.

جدول شماره ۴ مقدار صادرات غلات دامی در مناطق مختلف جهان طی سالهای ۸۴-۱۹۷۵ را نشان میدهد. مقدار صادرات جهانی غلات دامی از ۷۷/۶ میلیون تن در سال ۱۹۷۵ به ۱۰۶/۳ میلیون تن، در سال ۱۹۸۴- رسیده است، که افزایش ۳۶/۹ درصد چشمگیر است. از کل صادرات غلات دامی در سال ۱۹۸۴، ۸۷/۳ میلیون تن آن به صادرات کشورهای توسعه یافته سرمایه داری و ۱۷ میلیون تن، به صادرات کشورهای در حال توسعه تعلق دارد.

شوریه گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

۲-۳- میزان واردات علوفه کشور:
.....

واردات خوراک دام ایران شامل گندم دامی، متل چاودار، جو، ذرت دانه ای، ذرت خوشه ای، گندم سیاه، انواع کنجاله و کنسانتره ها میباشد. واردات علوفه ایران، عمدتاً " غلات دامی است که بیشتر از کشورهای آرژانتین و استرالیا خریداری و وارد کشور شده است. منابع آماری در خصوص واردات علوفه متعدد است، اما بعلت عدم تطابق درکشایش اعتبار از مبدا کشورها برای واردات علوفه،

آمارهای مربوط به بازرگانی دولتی ایران با آمارهای واردات صندوق عمران مراتع و گمرک ایران یکی نیستند. بعلمت عدم هماهنگی درجه علفه وارد شده و ارائه و اوراق ترخیص در یک زمان بوسیله کارشناسان صندوق عمران مراتع، هماهنگی میان آمارهای وارداتی صندوق عمران مراتع با گمرک ایران وجود ندارد. زیرا، حجم علفه وارداتی گسترده و زیاد است (تعویق ترخیص علفه تا انجام تشریفات گمرکی)، و نگهداری محموله و کشتی بضرراست، بهمین علت ممکنست علفه‌های در آخر سال وارد گردد، اما اوراق آن در ابتدای سال بعد به گمرک تحویل و منظور شود.

در جدول شماره ۵ آمار واردات خوراک دام طی سالهای ۱۳۵۵ لغایت ۱۳۶۴ طبق آمارهای درج شده در سالنامه‌های گمرک ایران، درج شده است. آمار مذکور دارای گستردگی و تفکیک هر یک از علفه‌ها از یکدیگر میباشد. اقلام مختلفی که در جدول مذکور آورده شده عبارتند از: گندم دامی، متل*، جو، ذرت دانه‌ای، ذرت خوشه‌ای (سورغوم)، بلغور ذرت، بلغور جو، جو دوسر، بلغور آماج گندم**، آماج غلات غیر گندم، چغندر علفه‌ای، شلغم، ریشه‌های علفه‌ای، یونجه (این علفه، فقط در سال ۱۳۶۲ وارد کشور شده است)، چاودار، تخم‌پنبه و تخم‌پنبه خرد شده، تفاله دانه سویا، تفاله دانه بادام زمینی و پنبه دانه، تفاله آفتابگردان و تفاله‌های مشابه، تفاله زیتون، ملاس و فرآورده‌های آلوده به ملاس.

در سال ۱۳۶۴، ۴۳۵۷ تن کنسنتره، بارزش ۱۹۵۵۴۸ هزار ریال و ۲۰ تن مکمل غذای دام بارزش ۱۳۴۰۳ هزار ریال و ۱۰ تن سایر نباتات علفه‌ای

* مخلوط گندم و چاودار.

** انواع مختلف خمیر گندم

می
بارزش ۲۰۰ هزار ریال وارد کشور شده است . پس از پیروزی انقلاب اسلا ،
خرید علوفه از کشورهای مختلف مورد تجدید نظر قرار گرفته و
کشورهائیکه عمدتاً " از آنها علوفه خریداری گردیده ، عبارتند از :
پاکستان ، دانمارک ، یونان ، آرژانتین ، کشورهای آمریکای لاتین ،
استرالیا ، کانادا ، سوئد ، انگلستان ، رومانی ، ترکیه ، آلمان غربی ،
ایتالیا ، سوئیس ، مجارستان و هلند .

در ارتباط با نیاز به واردات علوفه ، نیاز به علوفه ۲۱/۷ میلیون
T.D.N در مجموع کل کشور میباشد . تولید مراتع کشور ۴ میلیون
T.D.N و ۸/۲ میلیون T.D.N تولید مزارع و مازاد محصولات کشاورزی و کارخانجات
میباشد ، که رویهم ۱۲/۲ میلیون T.D.N مجموع خوراک دام تولید داخل را
تشکیل میدهد . در نتیجه ، کمبود علوفه ۹/۵ میلیون T.D.N میباشد که براساس
۵۰ درصد تبدیل ضریب متوسط T.D.N به واحد علوفه ای ، کل کمبود
واحد علوفه ای در کشور ، ۱۹ میلیون تن علوفه میباشد .

طبق قانون واردات و صادرات سال ۱۳۶۵ ، واردات غلات دامی در انحصار
وزارت کشاورزی میباشد . رعایت استانداردهای تعیین شده ضروریست و
واردات علوفه از حقوق گمرکی و سودبزرگانی معاف است . ورود سایر
مواد خوراک دام ، از قبیل تفاله ها و غیره موقوف به رعایت ماده ۷
قانون دام پزشکی مصوب سال ۱۳۵۰ و رعایت استانداردهای تعیین شده
است .

ت
گذشته از رعایت موارد فوق ، عدم وجود آفات و جلوگیری از ورود آفات
به کشور ، هنگام خرید و انعقاد قرارداد و انتخاب علوفه از کشورهای
مختلف لازم است رعایت گردد .

رعایت مقررات حمل دریائی علوفه ، از قبیل عدم انتقال علوفه های
ریخته شده روی زمین بداخل انبارهای کشتی ، خشک نمودن ریلهای

واحد: هزار تن

جدول شماره ۴- مقدار صادرات غلات دامی (Coarse Grains) بر حسب مناطق مقصد جهان در سالهای ۱۹۷۵-۸۴ میلادی

سال میلادی	۱۹۷۵	۱۹۷۶	۱۹۷۷	۱۹۷۸	۱۹۷۹	۱۹۸۰	۱۹۸۱	۱۹۸۲	۱۹۸۳	۱۹۸۴
مناطق - جهان	۷۷۵۱۷	۹۰۳۴۳	۸۵۳۸۳	۹۷۱۵۷	۱۰۴۶۱۷	۱۱۰۹۵۲	۱۱۶۸۸۵	۱۰۴۲۹۵	۱۰۱۱۳۳	۱۰۶۲۸۲
جهان	۶۳۲۱۲	۷۳۵۱۷	۶۶۸۱۲	۸۰۱۸۷	۸۹۵۱۰	۹۹۹۱۳	۱۵۲۰۸	۸۳۶۵۸	۸۵۳۰۷	۸۷۳۰۶
الف: کشورهای توسعه یافته بر پایه داری	۴۲۱۶۶	۵۶۷۲۱	۵۱۷۵۹	۶۰۳۹۵	۷۰۵۱۵	۷۷۲۰۲	۷۱۷۱۹	۶۳۲۷۸	۶۱۶۵۲	۶۲۱۰۲
آمریکا (از ایالات متحده + کانادا)	۱۴۶۸۵	۱۲۱۷۵	۹۶۶۹	۱۴۶۰۶	۱۳۸۶۶	۱۳۶۱۵	۱۶۶۰۲	۱۲۱۹۷	۱۵۸۷۵	۱۹۷۷۸
اروپا (۶ کشور)	۳۲۱۳	۲۳۰۶	۱۹۲۲	۲۰۳۰	۲۳۵۲	۲۳۲۸	۲۵۰۲	۲۹۰۳	۱۳۰۴	۲۱
آمریکای جنوبی	۲۹۶۹	۳۲۱۹	۳۴۶۹	۴۰۳۰	۴۶۶۲	۴۱۶۸	۳۳۸۲	۳۵۸۰	۱۳۷۵	۲۳۵۷
آسیا توسعه (آنگور)	۱۱۶۰۲	۱۲۶۱۰	۱۳۹۹۵	۱۳۷۱۳	۱۳۶۶۰	۹۳۶۶	۹۲۹۲	۱۷۸۹۷	۱۳۳۵۵	۱۷۰۶۹
ب: کشورهای در حال توسعه	۷۵۲۳	۸۳۰۰	۱۱۷۰۹	۱۱۳۱۳	۱۰۳۸۶	۵۶۱۱	۲۷۲۳	۱۱۳۸۳	۱۲۹۹۷	۱۰۵۲۷
آمریکا (۵ کشور)	۲۸۸۰	۳۱۲۸	۲۳۰۲	۲۵۶۶	۲۶۲۹	۲۱۰۱	۳۷۳۹	۵۳۳۱	۲۰۵۱	۵۸۰۰
آسیا (۵ کشور)	۷۵	۴۹۵	۳۳۸	۱۸۲	۳۱	۲۰۴	۲۶۱	۲۱۳	۱۳۳۹	۷۰۴
اروپا (۲ کشور)	۲۲۹۴	۲۷۸۲	۲۳۷۲	۱۹۹۷	۱۱۵۲	۱۸۴۰	۲۱۹۴	۱۸۰۲	۱۴۲۷	۱۲۵۶
ج: کشورهای توسعه نیافته اروپای غربی (آنگور)	۳۷۷	۳۸۴	۳۳۳	۲۶۱	۲۹۶	۱۳۳	۱۹۰	۱۳۱	۱۳۲	۶۵۱
د: کشورهای توسعه نیافته آسیا (آنگور)	۱۱۲۳	۶۶۸	۶۲۷	۷۷۲	۷۱۳	۲۵۰	۵۷۲	۸۶۹	۹۶۹	۲۲۷
آمریکا (۵ کشور)										

"UNICRUD COMMODITY YEARBOOK", NO. 2, 86.11.D. 9.1986.

ملاحظه:

۱۳۶۴	۱۳۶۳	۱۳۶۲	۱۳۶۱	۱۳۶۰	۱۳۵۹	۱۳۵۸	۱۳۵۷	۱۳۵۶	۱۳۵۵	۱۳۵۴	۱۳۵۳	۱	سبع طلبه
-	-	-	۳۳۳۸۹	۱۹۹۹۷۳	-	۲۳۲۱۴	۲۹۹۲۳۰	-	۱	کندم داس			
۲۹۸۲۱۳	۳۸۵۵۱۵	۲۸۲۲۱۶	۱۵۳۶۸۵	۲۹۲۱۹۸	۱۳۳۶۶۹	۹۱	۱۰۴۲۱۲۵	۱۱۵۹۳۶۳	۴۰۵۷۱۵	میل (گندم و پودا و دانه)			
۵۳۳۵۹۳	۶۸۸۱۱۷	۴۷۰۷۲۳	۴۰۳۸۸۲	۴۷۱۹۹۸	۴۸۷۹۸۵	۱۳۳۸۵۰	۳۳۷۳۷۱	۳۳۳۸۰۶	۲۱۷۹۸۳	چر			
۵۵۱۵۵۶	۷۱۵۵۱۷	۱۷۱۳۸۱	۴۵۱۸۳۷	۸۶۹۳۲۵	۶۳۷۰۳۶	۶۸۸۱۹۱	۴۸۶۰۵۳	۳۳۳۰۳۱	۲۱۳۳۰۰	ذرت			
-	۷۰	-	۲۱۵۵۳۳	-	۱	۵۶۷۹۶	۱۸۳۸۰۳	۱۱۴۴۰۰	۱۲۷۹۲۸	ذرت غرضی			
۴۲۵۹۱	۴۰۰۷۲	-	-	۷۷۷۰	-	-	-	۸۷۱۶	۸۵۳۲	پشور ذرت			
-	-	-	-	-	-	-	-	۷۶	۱۸	پشور ذرت - چودوسر			
-	-	-	-	-	-	-	-	۲۱	۵۰	پشور آماج گندم			
-	-	۶۶۰	۵۰۰	-	۳۴۷۹۳	۲۰	۱۶۶۳	۲۱	۶۵۰	آماج غلات غیر گندم			
۷۱۶	۱۸۴۹	۱۱۰۴۱	۱۸۹۲	-	۳۷۸۷	۱۳۳۰۳	۶۲۱۰	-	-	چندر کلر دانه ای - ظلم - پونچیه - ریشیما			
-	-	۴۰	-	-	-	-	-	-	-	چاودانر			
-	۴۵۱۳۳	-	-	-	-	۱۰	۲۸۱۰۰	-	۰/۳	تخم پنبه و پنبه طرفه			
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	مخا ل دانه سوریا			
۳۰۱۳۸۳	۳۳۸۷۱۷	۱۰۴۳۶۸	۱۹۹۰۰۱	۱۲۴۳۳۳	۱۳۸۰۰۵	۱۳۳۰۸۸	۹۷۹۵۳	-	-	مخا ل دانه سوریا			
۲۶۲۵۰	-	-	-	۲۶۲۳	۷۶۸۱	۴۱۷۱	۲۸۷۶۱	-	-	مخا ل دانه سوریا دانه			
-	-	-	-	۳۷۶۵	-	-	-	-	-	مخا ل دانه سوریا دانه			
۹۳۳۴۵	۹۳۸۸۳	۱۹۹۱۳۴	۴۶۱۳۳	۶۵	۴۰۱	۷۳۳۸	۲۰۶۱	۸۱۳۸۲	۶۱۳۴۶	مخا ل دانه سوریا			
۴۰۴	۸۲۷۶	۳۳۸۷	۱۵۹۱۵	۴۵۹۱۹	۱۶۶۹۱	۵۷۳۷	۱۰۷۳۳	۱۵۲۲۳	۱۶۸۷۶	مخا ل دانه سوریا دانه			

مخا ل دانه سوریا دانه : کمرک ایران ، سالنامه آمار ربا زرگانی خا راجی سالهای مختلف (۱۳۵۵-۱۳۵۶) . کمرک ایران ، سالهای مختلف (۱۳۵۷-۱۳۵۸) .

حمل علوفه به کشتی، خشک بودن محوطه بارگیری ، زدودن گازوئیل و روغن روی کف بندر، خشک بودن چرخهای کامیون ها هنگام تخلیه ، نمونه گیری از محموله کامیون ها بمنظور اطمینان از آلوده نبودن علوفه ، ضد عفونی نمودن انبارها ، بی نقص بودن دربهای انبارهای کشتی جهت عدم نفوذ آب بداخل آنها ، تقلیل رطوبت محموله های علوفه ، رعایت درجه حرارت انبارها ، عدم بارگیری کشتیها در شب ، ضروریست.

نتیجه گیری :

شناخت انواع مختلف علوفه ، نوع مصرف و موارد مصرف آنها برای یکایک برنامه ریزان کشاورزی و بازرگانی ضروریست . بجز تا مین نهاده ها ، ابزارفنی و پیشرفته و در دسترس گذاشتن آنها از طرف دولت برای تولید علوفه و همچنین اجرای طرحهای صحیح و زودبازده و انجام مطالعات لازم در افزایش تولید علوفه ، کشت علوفه در زمینهای شیبدار ، بالا بردن توانائی کارخانجات خوراک دام و دقت و حمایت بیشتر در استفاده از ظرفیت مرغداریها ، اتخاذ تدابیر زیر از عوامل مهم جنبی در ازدیاد تولید علوفه میباشد :

الف : تشویق کشاورزان با ایجاد واحدهای بهره برداری مناسب و اقتصادی برای کشت علوفه .

ب : کمک به تشکیل شرکتهای مکانیزاسیون و خدمات ماشینساز در مناطق مختلف تولید .

ج : انجام اقدامات لازم در تامین آب مورد نیاز کشت جوآبی .

د : توجه به فعالیتهای تحقیقاتی جهت تهیه بذور ارقام پسر محصول علوفه های مختلف ، مناسب شرایط هر منطقه .

ه : اجرای برنامه‌های توأم تولید علوفه و پرواربندی در تعاونیهای تولید و شرکت‌های سهامی زراعی .

مقدار واردات جو و سایر غلات دامی که در مجامع تصمیم‌گیری همیشه بحث‌های طولانی و دائمی را بدنبال داشته‌است ، لزوم یک برنامه‌ریزی جامع و حساب‌شده در زمینه واردات را دیکته مینماید. بدین طریق که اولاً " باید با تمهیداتی علوفه مورد نیاز داخلی در حد مصرف مناسب تامین گردد، ثانياً " طرق مختلف استفاده صحیح و بموقع از مراتع و سایر علوفه‌ها مشخص شود .

۴- صادرات علوفه ایران :

oooooooooooooooooooooooooooo

اهمیت صادرات علوفه ایران در سالهای صادراتی و نوع علوفه صادراتی در آن سالها قابل توجه میباشد. زیرا با توجه به نیاز شدید به علوفه ملاحظه میگردد که در سالهای ۶۱، ۶۲ و ۱۳۶۳، آماج غلات (به استثنای گندم)، چغندر علوفه‌ای، ریشه‌های علوفه‌ای، یونجه، شیدر، ملاس، تفاله‌ها و آخال میوه، صادرات داشته‌ایم. در حالیکه طی دو سال ۱۳۵۹ و ۱۳۶۰ هیچگونه صادراتی صورت نگرفته است . طبق جدول ۶ علوفه‌های مهمی که صادرات آنها انجام شده بدینقرار میباشد، در سال ۱۳۵۶، ۵/۴ تن ذرت دانه‌ای و در سال ۱۳۵۲، ۳/۸ تن ذرت خوشه‌ای صادر شده‌است . جو فقط در دو سال ۱۳۵۴ و ۱۳۵۶ بخارج از کشور صادر شده‌است . فرآورده‌های ملاس بمیزان ۵۰۰۳ تن در سال ۱۳۵۲ و ۲۲ تن در سال ۱۳۵۵ صادر شده‌است . صادرات تفاله چغندر قند فقط در سالهای ۱۳۵۲ و ۱۳۵۳ انجام شده و عدم صدور آن پس از سالهای مذکور نشان دهنده این است که از آن ببعد ارزش این تفاله در ایران مشخص شده است .

واحد: تن

جدول شماره ۶ - مقدار صادرات مطلوبه و دربرای دام در سالهای ۱۳۶۴-۱۳۵۳ (جزایر سالهای ۶۰ و ۱۳۵۹)

۱۳۶۴	۱۳۶۳	۱۳۶۲	۱۳۶۱	۱۳۶۰	۱۳۵۹	۱۳۵۸	۱۳۵۷	۱۳۵۶	۱۳۵۵	۱۳۵۴	۱۳۵۳	۱۳۵۲	۱۳۵۱	نام محصول و دربرای دام
									۱/۰	۲/۰				گندم سخت
											۱/۳			مخلوط گندم و جو و ذرت و سایر
								۱۳۸/۰		۵/۰				جو
								۵/۳						ذرت دانسان
													۳/۸	ذرت جوتهای
														پشمور ذرت
									۱/۰					پشمور جو دروسر
						۴۵۹/۰	۱۲/۰	۱۲۹/۰	۱۳/۰	۱۹/۰	۶۱/۰	۲۵/۵		پشمور آماج گندم
							۵۰/۰	۱۱/۰		۲۲/۰	۱۰/۰			آماج ذرات غیر گندم
		۳۳۹/۰	۲۵۳۷/۰	۲۵۹۳/۰										چغندر طولی و پشمیان، ریخته‌های پشمور آماج و غیره، پشمور مخلوط
		۳۳۵۵/۰												ملای
											۵۰۵۳/۰			برای دوره‌های آلوده به ملای
۱۳۸۸/۰			۱۳۳۹/۰	۱۰۲/۰					۲۲/۰			۱۰۲/۰		سایر
											۳۲۱۸۷/۰			بغاله چغندر گند
		۳۲۷/۰						۱۳/۳	۱۱۸/۷			۱۳۵۰/۰		سایر پشمیان
											۱۵۰۰			گنجا لیسوا لوز پشمیان
۴۰/۰	۱۱۸۶/۰		۳۷۸/۳									۱۲/۰		حصه‌های آماج پشمیه

نات: گمرک ایران، سالنامه آمار بازرگانی طارخ، ایران: سالهای مختلف (۱)

طی دو سال ۱۳۵۲ و ۱۳۵۳ کنجاله زیتون نیز صادر شده است. در سالهای ۱۳۵۹ و ۱۳۶۰ که صادرات علوفه صورت نگرفته، قبل از آن بیشتر ترکیب صادرات را علوفه‌های سبز تشکیل داده است، لیکن پس از سالهای مذکور ترکیب صادرات انواع علوفه عوض شده و بیشتر خوراک دام طبق اقلام جدول شماره ۶ صادر شده است.

۱-۴- کشورهای مختلف خریدار انواع مختلف علوفه :

.....

کشورهای خریدار خوراک دام و علوفه ایران بیشتر کشورهای حوزه خلیج فارس و دریای عمان بوده‌اند. اقلام علوفه‌ای که این کشورها طی سالهای مختلف خریدار آن‌اند عبارتند از:

کویت: بلغور آماج گندم و غیرگندم و محصولات دیگری که بمصرف خوراک دام میرسد، مانند گاه و پوست غلات آماده نشده - خردشده یا نشده.

دوبی: گندم سخت، جو، فرآورده‌های آلوده به ملاس، سایر علوفه‌ها، ذرت دانه‌ای، چغندر علوفه‌ای، شلغم سوئدی، ریشه‌های علوفه‌ای، قصیل، یونجه و اسپرس.

قطر: آماج غلات غیرگندم، گاه و پوست غلات آماده نشده - خردشده و خردنشده، تفاله و آخال میوه و سایر محصولات علوفه‌ای.

بحرین: بلغور آماج گندم، تفاله و آخال میوه و دیگر محصولات خوراک دام، و سایر محصولات نباتی که بمصرف خوراک دام میرسد.

افغانستان: گندم سخت و جو.

عمان: بلغور آماج گندم.

مسقط: بلغور آماج گندم.

پاکستان : چغندر علوفه‌ای، شلغم سوئدی ، ریشه‌های علوفه‌ای، قصبیل،
یونجه و اسپرس.

طی این سالها ، علیرغم کمبود علوفه در داخل کشور، هیچ
ارگان یا سازمان دولتی (با توجه به حجم علوفه‌های صادراتی) مسئولیت
صادرات علوفه و خوراک دام ذکر شده را بعهده نداشته است . با توجه
باینکه مأخذ جدول شماره ۶، سالنامه‌های سالهای مختلف گمرک ایران
است ، لذا چنین استنباط میشود که علوفه‌های مذکور بطور قانونی از
گمرک ایران صادر شده است . صادرات علوفه قانون خاصی نداشته و
تابع مقررات صادرات و واردات کشور بوده است .

با توجه به کمبود علوفه در داخل کشور، بدیهی است ، محلی برای صادرات
علوفه باقی نمی‌ماند و چنانچه علوفه‌ای صادر گردد ، اثر آن افزایش
کمبود علوفه در داخل میباشد .

۵ - قیمت علوفه :

oooooooooooooooooooo

۱-۵- چگونگی تعیین قیمت علوفه‌های تولیدی داخل کشور

oo

تعیین قیمت علوفه داخلی بستگی دارد به دخالت یا عدم دخالت
دولت . در حال حاضر در چگونگی قیمت‌گذاری بسیاری از علوفه‌ها ، مانند
علوفه‌های ترو سبز ، دولت هیچگونه نقشی نداشته و اصولاً مشکل است
بتواند نقش تعیین‌کننده‌ای در قیمت و کنترل آن داشته باشد ،
اما در بسیاری از سالها بمنظور بوجود آوردن انگیزه تولید در مورد
علوفه‌هاییکه دولت میتواند نقش تعیین‌کننده داشته باشد دخالت
مینماید و قیمتی را بعنوان قیمت تضمینی قبل از کشت علوفه اعلام
میدارد . مراجع تصمیم‌گیری و حمایتی در این خصوص شورای اقتصاد ،

سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان ، صندوق عمران مزارع و وزارت کشاورزی میباشد ، که قیمت‌های تضمینی را اعلام میدارند . قیمت سایر علوفه‌ها نیکه از طرف دولت تعیین نمیشود ، در بازار عرضه و تقاضا شکل گرفته و بستگی بمیزان تولیدات علوفه دارد . بدین معنی که هر قدر عرضه علوفه کمتر باشد و یا میزان استفاده آن علوفه بیشتر باشد ، قیمت آن بیشتر خواهد بود . تعداد کمی از علوفه‌ها در داخل کشور قیمت تضمینی داشته‌اند ، لیکن طی سالهای اخیر قیمت تضمینی علوفه ، بخصوص از سال ۱۳۶۴ به بعد ، اعمال نشده است . زیرا قیمت علوفه در بازار آزاد بیشتر بوده و کشاورز و تولیدکننده علوفه با هیچ نوع حمایت دیگری از سوی دولت مواجه نبوده است که علوفه را با و بفروشد . بعلا اینکه بازار آزاد علوفه را با نرخ بیشتری خریداری نموده است ، تولیدکننده نیز ترجیح داده که علوفه را در بازار آزاد بفروشد و یا اینکه خود بمصرف دامهایش برساند . طبق جدول شماره ۷ قیمت تضمینی جوسو ، ذرت و سویا از سال ۱۳۵۸ لغایت ۱۳۶۳ ذکر شده است .

جدول شماره ۷- قیمت تضمینی جوسو ، ذرت ، سویا طی سالهای ۶۳-۱۳۵۸

واحد: ریال/کیلو

نوع علوفه	۱۳۵۸	۱۳۵۹	۱۳۶۰	۱۳۶۱	۱۳۶۲	۱۳۶۳
جوسو	۱۷	۱۷	۲۵	۲۷	۲۷	۲۷
ذرت	۱۵	-	-	۲۰	۲۰	۲۵
سویا	۲۶	۲۶	۲۰	۲۰	۴۰	۶۰

مأخذ: مرکز تحقیقات روستائی و اقتصاد کشاورزی، تحقیق پیرامون اوضاع اقتصاد کشاورزی ۱۳۶۳، (تهران): وزارت کشاورزی ، مرکز تحقیقات روستائی، ۱۳۶۴، ص ۷۹.

تا سال ۱۳۶۳ سازمان مرکزی تعاون روستایی، اقدام بخريد جدا خلی نموده است. لیکن از آن سال ببعء قیمت تضمینی ۳۷ ریال قسءدرت خود را اءدست داده (بعءت افزایش قیمت جور با زار آزاد) و دولت نیز قیمت تضمینی خرید جور را افزایش نءداده است.

ذرت در سالهای ۱۳۵۸، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲ و ۱۳۶۳ قیمت تضمینی داشته است. سویا تا سال ۱۳۶۳ دارای قیمت تضمینی بوده است، لیکن قیمت سویا در بازار آزاد خلی بیشراز قیمت تضمینی دولت بوده است.

۲-۵- اطلاعات مربوط به قیمت علوفه های وارداتی :

بجز قیمت خرید علوفه و هزینه حمل آن که تحت عنوان C&F مطرح است. عوامل مختلف هزینه ای دیگری نیز به قیمت C&F اضافه میگردد و قیمت علوفه وارداتی معین میشود. این عوامل عبارتند از: متوسط هزینه حمل از بنادر بمقاصء، هزینه تخلیه از کشتی به کامیون، هزینه های ترخیص، هزینه حمل شهری و بارگیری مجدد، هزینه خدمات بندری، هزینه بیمه، هزینه ثبت سفارشات، هزینه گشایش اعتبار، هزینه کار مزد کارگزار، هزینه تخلیه در مقاصء، افت ۵/درصد با حمل بین راهی، افت ۵/درصد با بت تخلیه، دموراژ احتمالی، ریسک جنگی و پول خون (در زمان جنگ و حال حاضر اعمال میگردد)، هزینه نگهداری و ذخیره سازی، کار مزد بازرگانی دولتی، کار مزد بانک، حمل بین شهری و هزینه تجهیزات و ساختمان. در نتیجه، با جمع هزینه های خرید، بعلاوه سود مورد نظر، قیمت علوفه های وارداتی تعیین میگردد.

۳-۵- میانگین حداکثر و حداقل قیمت انواع علوفه در بازار جهانی :

ءءول شماره ۸ متوسط قیمت خوراك دام را طی سالهای ۸۶-۱۹۶۵

جدول شماره ۴ - متوسط قیمت خوراک دام طی سالهای ۱۹۶۵-۱۹۸۶ میلادی (۱۹۸۶ متوسط شش ماهه اول).
واحد: دلار/تن

سال میلادی	آرژانتین	کندهم	آمریکا	فرت	فرت	سویا	کنجاله سویا
۱۹۶۵	۵۵	۶۰	۷۰/۸	۶۴/۲	۱۱۶	-	
۱۹۶۶	۶۲	۶۳	۷۰/۷	۶۵/۶	۱۲۷	-	
۱۹۶۷	۶۵	۶۶	۶۶/۲	۵۹/۴	۱۱۳	-	
۱۹۶۸	۶۶	۶۳	۶۱/۱	۵۲/۵	۱۱۰	۲۷	
۱۹۶۹	۳۷	۵۸	۶۵/۷	۵۶/۳	۱۰۷	۹۵	
۱۹۷۰	۵۳	۵۵	۷۳	۶۶/۲	۱۲۱	۱۰۳	
۱۹۷۱	۵۹	۶۲	۷۱/۳	۶۲/۸	۱۳۱	۱۰۲	
۱۹۷۲	۷۱	۷۰	۷۵/۱	۶۱	۱۲۴	۱۳۰	
۱۹۷۳	۱۰۱	۱۳۸	۱۱۹/۳	۱۰۹/۱	۲۹۰	۳۰۲	
۱۹۷۴	۱۶۷	۱۸۱	۱۵۸/۷	۱۳۶/۶	۲۷۷	۱۸۴	
۱۹۷۵	۱۴۴	۱۵۱	۱۵۴/۱	۱۳۰/۱	۲۲۰	۱۵۵	
۱۹۷۶	۱۲۷	۱۳۵	۱۳۸/۹	۱۲۲/۲	۲۳۱	۱۹۸	
۱۹۷۷	۹۹	۱۰۵	۱۱۴/۴	۱۰۵/۱	۲۸۰	۲۳۰	
۱۹۷۸	۱۲۹	۱۳۱	۱۳۲/۵	۱۱۳/۷	۲۶۸	۲۱۳	
۱۹۷۹	۱۵۷	۱۶۳	۱۵۴/۸	۱۳۴/۵	۲۹۸	۲۴۳	
۱۹۸۰	۲۰۶	۱۷۶	۲۱۰/۳	۱۵۰/۴	۲۹۶	۲۵۹	
۱۹۸۱	۱۹۱	۱۷۸	۱۸۱	۱۵۱/۹	۲۸۸	۲۵۳	
۱۹۸۲	۱۶۷	۱۶۲	۱۳۷/۴	۱۲۳/۵	۲۴۵	۲۱۸	
۱۹۸۳	۱۴۰	۱۵۸	۱۶۲/۲	۱۴۹/۳	۲۸۲	۲۳۸	
۱۹۸۴	۱۳۶	۱۵۳	۱۶۷/۳	۱۵۲/۳	۲۸۲	۱۹۷	
۱۹۸۵	۱۰۹	۱۳۸	۱۳۵/۳	۱۲۶/۶	۲۳۵	۱۵۷	
۱۹۸۶	۱۷۰	۱۲۴	۱۱۰/۷	۱۱۷/۱	۲۱۶	۱۸۶	

U.S., Monthly Commodity Price Bulletin 1960-1986

میلادی به دلار آمریکا نشان میدهد. طی سالهای فوق الذکر بالاترین متوسط قیمت گندم آرژانتین در سال ۱۹۸۰ میلادی هر تن ۲۰۶ دلار بوده است. پائین ترین قیمت هر تن گندم دامی آرژانتین در مدت ۲۱ سال ذکر شده، در سال ۱۹۶۹، از قرار هر تن ۴۷ دلار بوده است. گندم دامی آمریکا نیز در همین سال با هر تن ۵۵ دلار پائین ترین قیمت را طی سال های ذکر شده داشته است. بالاترین قیمت این غله دامی نیز در سال ۱۹۸۱، هر تن ۱۷۸ دلار بوده است. بجز سالهای ۱۹۶۸، ۱۹۷۲، ۱۹۸۰ و ۱۹۸۲، در بقیه سالهای مذکور، قیمت گندم آمریکا نزدیک به ۱۰ درصد از گندم آرژانتین گرانتر بوده است. به استثنای سال ۱۹۸۶، در بقیه سالها قیمت ذرت آرژانتین از ذرت آمریکا گرانتر بوده است. بالاترین قیمت ذرت آرژانتین در سال ۱۹۸۰ هر تن ۲۱۰ دلار و بالاترین قیمت ذرت آمریکا در سال ۱۹۸۱ هر تن ۱۵۱ دلار در ۲۱ سال ذکر شده بوده است.

پائین ترین قیمت ذرت آرژانتین (طی سالهای ۸۶-۱۹۶۵)، در سال ۱۹۶۸ هر تن ۶۱/۲ دلار و پائینترین قیمت ذرت دانهای آمریکا طی سالهای مذکور در همین سال (۱۹۶۸)، هر تن ۵۲/۵ دلار بوده است.

بالاترین قیمت سویا در سال ۱۹۷۹، هر تن ۲۹۸ دلار و کمترین قیمت آن طی ۲۱ سال ذکر شده در سال ۱۹۶۹ هر تن ۱۰۷ دلار بوده است. قیمت سویا و کنجاله سویا، زیادا زیکدیگر فاصله نداشته، لیکن همیشه قیمت کنجاله سویا، از سویا کمتر بوده است.

۴- قیمت علوفه وارداتی :

oooooooooooooooooooooooooooo

در رابطه با فروش علوفه وارداتی در داخل کشور، بجز رعایت ضوابط تعیین قیمت فروش علوفه وارداتی، مرجع تعیین و تصویب قیمت

علوفه وارداتی سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و در نهایت در رابطه با اخذ مابه‌التفاوت و یا دادن سوبسید به برخی از مصرف‌کنندگان علوفه، شورای اقتصاد می‌باشد. طی سالهای اخیر که قیمت علوفه در بازار آزاد افزایش بی‌رویه داشته، تقاضا برای علوفه‌های وارداتی چندبرابر شده است.

قیمت علوفه وارداتی کمتر از قیمت علوفه در بازار آزاد است. این علوفه‌ها به منظور ایجاد انگیزه تولید و جلوگیری از افزایش قیمت محصولات دامی و طیور، از طرف دولت به داران طرف قرارداد، بصورت عمده - فروشی تحویل می‌شده است.

با توجه به جدول شماره ۹ ملاحظه می‌گردد که مهمترین علوفه‌های وارداتی فروخته شده به داران طرف قرارداد، ذرت دان‌های، جو و کنجاله سویا بوده است. چندین سال است که جو کیلوئی ۲۵ ریال و کنجاله سویا کیلوئی ۳۸/۵ ریال از طرف دولت به داران طرف قرارداد داد و فروخته می‌شود. تا سال ۱۳۶۴ ذرت دان‌های، هر کیلو ۲۸ ریال عرضه می‌گردید. لیکن از سال ۱۳۶۵ قیمت آن به ۳۸ ریال افزایش یافته و به کیلوئی ۳۸ ریال رسید. جدول شماره ۹ - قیمت عمده فروشی علوفه وارداتی در سالهای ۶۵-۱۳۶۱ واحد: ریال/کیلوگرم

نوع علوفه	۱۳۶۱	۱۳۶۲	۱۳۶۳	۱۳۶۴	۱۳۶۵
جو	۲۵/۰	۲۵/۰	۲۵/۰	۲۵/۰	۲۵/۰
ذرت	۲۸/۰	۲۸/۰	۲۸/۰	۲۸/۰	۲۸/۰
کنجاله سویا	۳۸/۵	۳۸/۵	۳۸/۵	۳۸/۵	۳۸/۵

ماخذ: صندوق عمران مراعات کشور.

هرچند که بین مرغوبیت و قیمت همبستگی مستقیم وجود دارد، لیکن در زمانهای سیاه پاییزی و یا در مواقع خشکسالی، قیمت علوفه را مرغوبیت تعیین نمی‌نماید و کمیت با قیمت با لاجای کیفیت خوب را میگیرد. قیمت علوفه‌ها در کلیه فصول یکسان نبوده و در فصلهایی که شرایط کشت و یا استفاده از علوفه مراتع بیشتر است، قیمت‌های علوفه در حد پایین‌تری قرار دارند. در فصول بهار و تابستان که میتوان از مراتع در حد معقول استفاده نمود، تقاضا برای علوفه کاهش می‌یابد. در نتیجه، قیمت انواع علوفه، پایین می‌آید. طبق جدول شماره ۱۰ ملاحظه می‌گردد که یونجه ترد را کثرتا ستان‌های کشور، در بهار و تابستان یافت می‌شود و از این گذشته، مدت نگهداری و حتی استفاده از یونجه و علوفه‌تر، محدود است، به همین دلیل، قیمت یونجه و علوفه خشک در همان فصول نیز بیشتر است، زیرا علوفه، وقتی که خشک می‌گردد، مقدار زیادی (۸۰-۷۰ درصد) آب خود را از دست می‌دهد و کاهش وزن پیدا می‌کنند. در نتیجه قیمتش افزایش می‌یابد. علوفه‌های دیگر از قبیل ذرت جو، گندم، سویا و... در فصل تابستان قیمت کمتری نسبت به فصل زمستان دارند. زیرا اولاً در فصل تابستان بعنوان مکمل علوفه‌های تر مصرف می‌گردند، ثانیاً در این فصل برداشت آنها صورت می‌پذیرد و به علت عرضه بیشتر و یکجا، کشاورزان اینگونه علوفه‌ها را به نسبت فصول دیگر با قیمت کمتری عرضه می‌دارند. اما در فصل زمستان در بسیاری از نقاط کشور استفاده از مرتع ممکن نیست و علوفه‌های تریباً اندازه کافی وجود ندارند. ضمن اینکه استفاده از پس‌چر مزارع و... مقدور نیست. در نتیجه علوفه‌هایی مانند، جو، گندم دامی، سویا و ذرت بصورت علوفه اصلی مورد مصرف دام قرار می‌گیرند، و چون مقدارشان محدود است، با افزایش قیمت روبرو میشوند، بصورتی که در برخی نقاط و بخصوص در سیاه پاییزها قیمت این علوفه‌ها بسیار غیر متعارف و بی‌رویه افزایش می‌یابد.

۶ - بازارهای فروش بین المللی و بازارهای فروش داخلی علوفه :

.....

عمده تجارت علوفه در بازارهای جهانی بصورت غلات دامی صورت می پذیرد (بعلت اینکه غلات دامی امکان حمل و نقل بیشتری دارند و از ضایعات کمتری برخوردارند). تجارت جهانی غلات دامی در سالهای اخیر روندی رو با افزایش داشته است. میزان تجارت جهانی غلات مذکور در دوره ۸۳-۱۹۷۹، بطور متوسط سالانه ۸۵ میلیون تن بوده. تجارت غلات دامی بیشتر در دست تولیدکنندگان عمده آن، که عیار تنسداز: آرژانتین، ایالات متحده، کانادا، استرالیا، جامعه اقتصادی اروپا، آفریقای جنوبی و تایلند میباشد. این کشورها در سال ۸۶ - ۱۹۸۵ جمعاً^۱ بمیزان ۷۴/۴ میلیون تن از غلات دامی را صادر کرده اند. رقم مربوط به سال ۸۵ - ۱۹۸۴ معادل ۹۵/۷ میلیون تن بوده است. بزرگترین بازار مبادلاتی غلات دامی در ایالات متحده و پس از آن در آرژانتین میباشد. میزان صادرات و فروش غلات دامی کشورهای عمده صادرکننده در سال ۸۷ - ۱۹۸۶ معادل ۷۸/۷۵ میلیون تن بوده که نسبت بدوره ۸۵ - ۱۹۸۴، ۱۲۰ میلیون تن کاهش و نسبت بدوره ۸۶ - ۱۹۸۵، ۴/۳ میلیون تن افزایش دارد.

در ارتباط با بازارهای داخلی کشور، با توجه به آمار درصدی علوفه در سال ۱۳۶۳*، استان های تهران ۱۳ درصد، اصفهان ۱۱/۵ درصد، مازندران ۸/۷ درصد، زنجان ۸/۶ درصد، آذربایجان غربی ۸/۳ درصد، آذربایجان شرقی ۸/۱ درصد، خراسان ۶/۹ درصد، از محصولات علوفه ای کشور را تولید نموده اند. با توجه به تعداد دامداریهای صنعتی در اطراف شهرهای تهران و اصفهان و... میتوان این شهرها را با بازارهای عمده فروش علوفه داخلی دانست

* وزارت کشاورزی. اداره کل آمار و اطلاعات کشاورزی، آمارنامه کشاورزی

سال ۱۳۶۳، شماره ۳۵، (تهران: وزارت کشاورزی ۱۳۶۴)، ص ۷.

ضمناً " عمده مصرف‌کنندگان علوفه‌های وارداتی نیز همین شهرها هستند، که دامداریهای مستقر در آنها از علوفه سهمیه‌ای خود استفاده می‌نمایند. در میان استانهای عمده تولیدکننده جو، در سال ۱۳۶۳، استان خراسان با ۱۶ درصد، فارس ۹/۶ درصد، کرگان و گنبد ۸/۹ درصد، بترتیب با زارهای عمده اول تا سوم می‌باشند.

۱-۶- بررسی امکان فروش مستقیم علوفه، از تولیدکننده به مصرف‌کننده:

در اکثر موارد علوفه سبز مستقیماً "بمصرف‌دهانه‌های دامدار می‌رسد، یعنی کشاورزان خود مستقیماً " علوفه‌های سبزر را جهت دامهای خود تولید می‌نمایند و یا اینکه در دامداریهای صنعتی اطراف شهرها یا شرکتها^ی سهامی زراعی و تعاونیهای تولید و صنعتها که دارای دامداری هستند، خود بتولید علوفه می‌پردازند. علوفه سبز کمتر جهت فروش به بازار عرضه میگردد، مگر اینکه واحدهای دامداری استفاده کننده فاصله چندانی با نقاط تولید نداشته باشند. اما علوفه‌های خشک نیز در بسیاری از موارد در محلهای نزدیک مستقیماً " جهت دامداریها بفروش می‌رسد. بسیاری از دامداریهای اطراف شهرها که سهمیه علوفه وارداتی و تولیدات آنها، کفاف مصرفشان را نمیدهد، اقدام به عقد قرار دادهای جهت خرید علوفه از تولیدکنندگان میکنند. گاهی علوفه‌های مورد داد و ستد بصورت پیش خرید یا پیش فروش معامله میگردد. در رابطه با فروش غلات دامی تولیدی در داخل کشور کمتر معامله مستقیم بین دامدار و تولیدکننده صورت می‌گیرد زیرا اینگونه علوفه‌ها (گندم دامی، جو، ذرت دانه‌ای، چاودار و...) اکثراً " توسط تجار از محلهای تولید خریداری شده و بمرکز و بازارهای فروش حمل میگردد. تعدادی از دامداریهای بزرگ نیز برای خرید غلات

دامی به عقد قرارداد با تولیدکننده بصورت پیش خرید مبادرت مینماید، از جمله شرکتهایی که به خرید علوفه و سپس فروش آن به دامداران - اقدام مینماید، شرکت کشت ذرت است که قسمتی از سهام آن نیز متعلق به دولت میباشد. این شرکت کمکهای در زمینه های اعتباری و برداشت محصول به کشاورزان ذرت کار طرف قرارداد بعمل میآورد و علوفه آنها را با قیمتی که از قبل تعیین شده و در قرارداد فیما بین درج گردیده خریداری مینماید.

۴-۶- بررسی نقش دولت در رابطه با تولیدات داخلی :

oo

نقش دولت از جهات مختلف میتواند در افزایش تولید علوفه کارساز و نمایانگر باشد. زیرا دولت در زمینه های تحقیقاتی و ترویجی میتواند کمکهای ارزنده ای به تولید مینماید. در این رابطه بخصوص در زمینه های ترویجی اقداماتی صورت پذیرفته است. حمایت های دولت چنانچه بصورت شکل یافته و مشخصی انجام پذیرد، آن نیز میتواند، بخصوص در شرایطی که نهاده های کشاورزی کمیاب هستند و یا دسترسی کشتکاران علوفه به ماشینها و سموم مربوطه میسر نیست، بسیار ارزنده باشد. در سالهای اخیر دولت از طریق شرکت کشت ذرت که توسط صندوق عمران مراتع و بخش خصوصی اداره میگردد توانسته است، کمکهایی هم در امر تولید ذرت و هم در بازار خرید به کشتکاران ذرت بنماید. احیاء مراتع نیز در جای خود با هماهنگی دامداران و روستائیان با توجه به کمبود علوفه میتواند کمک بزرگی باشد.

طریقه دیگری که دولت میتواند به کشاورزان علوفه کار کمک نماید و در این امر مهم شرکت داشته باشد، خرید بموقع علوفه از کشاورزان میباشد. در سالهای گذشته دولت اقدام بخريد علوفه داخل نیسز

نموده است. در سالهای ۶۶-۱۳۶۴، بعلت کمبود علوفه، علوفه کشا و رزان با قیمت نسبتاً " مناسب بفروش رفته و قیمت‌های تضمینی دولت در این سالها عموماً " زیر قیمت‌های بازاری بوده است. در این رابطه ضرورت دارد که دولت مشارکت خود را بیشتر در زمینه‌های حمایتی اعمال نماید.

۳-۴ روشهای متداول حاکم بر معاملات علوفه در بازار:

علوفه‌ای که توسط دولت وارد بازار میشود، بصورت نقدیه دامداران طرف قرارداد و یا مرغداریه فروخته میشود. عده‌ای از دامداران، علوفه را بمنظور خود مصرفی دام‌هایشان تولید مینمایند. تولیدکنندگان یونجه و علوفه‌های سبز، در بیشتر موارد چنانچه بخواهند علوفه اضافی را بفروش برسانند، در سرزمین بصورت پیش فروش و سالانه در هر هکتار بفروش میرسانند. خرید و فروش جو و گندم دامی نیز بصورت پیش فروش از کشا و رزانی که در مناطق دور افتاده میباشد صورت می‌پذیرد. متأسفانه کمتر اتفاق می‌افتد که علوفه توسط کشا و رزوار در بازارهای عمده گردد و بیشتر بوسیله واسطه‌ها و دلان علوفه (غلات دامی) خریداری و در بازار عرضه میگردد. وزارت جهاد سازندگی و شرکت کشت ذرت، وام‌هایی به کشاورزان پرداخت مینمایند و آنان را نیز در برداشت علوفه یاری میدهند، سپس علوفه را با نرخ قراردادی خریداری مینمایند و کل وام تخصیصی و هزینه برداشت را از مبلغ علوفه کسر نموده و بقیه مبلغ را به کشا و رزان علوفه‌کار میدهند.

نتیجه‌گیری:

.....

شناخت بازارهای جهانی و کشورهای مهم این بازارها در

جدول شماره ۵۰۵ متوسط قیمت فروش یک کیلوگرم بونجه تر - بونجه خشک توسط کتایوزان در سال ۱۳۶۲

واحد: ریال

استان	بونجه تر				بونجه خشک			
	بهار	تابستان	پائیز	زمستان	بهار	تابستان	پائیز	زمستان
تهران	x	۱۰/۰	x	x	۲۲/۰	۲۰/۰	۲۹/۵	x
مرکزی	۶/۸	۶/۵	x	x	۲۵/۸	۲۲/۲	۲۲/۲	x
گیلان	x	x	x	x	x	۲۲/۵	۲۵/۰	x
مازندران	x	x	x	x	x	۲۵/۰	۲۲/۱	x
آذربایجان شرقی	x	-	x	x	x	۲۰/۵	۲۹/۷	x
آذربایجان غربی	x	-	x	x	x	۲۵/۲	۲۰/۵	x
باختران	x	۲۰/۰	x	x	x	۲۵/۰	۲۶/۰	x
خوزستان	۱۵/۰	۱۱/۲	۱۲/۵	۱۵/۲	x	x	-	x
فارس	۱۰/۶	۱۱/۵	x	x	۲۷/۲	۲۵/۶	۲۲/۱	x
کرمان	۱۰/۶	۱۲/۶	۹/۶	x	۲۱/۲	۲۶/۰	۲۵/۱	x
خراسان	۱۵/۰	۸/۰	۵/۰	x	۲۲/۸	۲۲/۲	۲۲/۶	x
اصفهان	x	۱۰/۲	x	x	x	۲۵/۱	۲۲/۱	x
سیستان و بلوچستان	۵/۲	۵/۸	۸/۲	۱۰/۲	۲۰/۰	۲۵/۰	۲۰/۵	۲۹/۱
کردستان	۱۰/۰	۲۰/۲	x	x	x	۲۸/۶	۲۷/۵	x
همدان	x	-	x	x	۱۶/۰	۲۲/۲	۲۶/۵	x
چهارمحال و بختیاری	x	x	x	x	x	۲۰/۱	۲۹/۷	x
لرستان	x	x	x	x	x	۲۲/۱	۲۲/۱	x
زنجان	x	۱۹/۲	x	x	x	۲۹/۷	۲۶/۲	x
سمنان	x	x	۸/۵	x	x	۲۲/۰	۲۵/۰	x
یزد	x	-	x	x	x	۲۶/۲	۲۶/۵	x

مآخذ: مرکز آمار ایران - قیمت فروش محصولات و هزینه خدمات کتایوزی در مناطق روستایی کشور در سال ۱۳۶۲ - تقریب

شماره ۹۲۳ - (تهران: ۱۳۶۲) - ص ۲۷

یخسانیکه ذاتاً " یا مسلماً " وجود ندارد .

تولید و تجارت علوفه از اهمیت خاصی برخوردار است. در همین رابطه اطلاع کامل از وضعیت و چگونگی تولید علوفه در نقاط مختلف کشور و مقایسه عملکردها و رفع مشکلات تولیدی و تجاری در بازارهای داخلی نیز کمک زیادی به تولید علوفه و سلامت بازرگانان داخلی در امر علوفه را سبب می‌گردد. نظام قیمت‌گذاری شامل اتخاذ سیاستهاست که مانع از هم‌پاشیدگی ساخت اقتصادی کشور شده و زمینه رشد تولید محصولات اساسی را فراهم آورد و از این باب فشاری متوجه قشرهای محروم نشده و موجبات رفاه نسبی آنها را نیز فراهم آورد. در تعیین قیمت علوفه، باید جنبه‌های مختلف هزینه‌ها، از جمله هزینه فرصت، افزایش هزینه‌های عوامل تولید، بویژه دستمزد نیروی کار، هزینه دستمزد اعضا، خانوار شاغل در بخش کشاورزی، هزینه مدیریت، اجاره زمین و سایر عوامل تولید توجه نمود. با توجه به اینکه در بازار آزاد قیمت‌های موجود بالاتر از قیمت‌های تضمینی قرار دارند و به‌رنحوه دولت قیمت تضمینی را با لایبرد (که لزومی ندارد، زیرا وجود قیمت تضمینی برای حمایت از تولیدکننده است)، قیمت بازاری نیز افزایش می‌یابد، لذا دولت باید موجبات کاهش هزینه‌های تولیدکشا و رزان تولیدکننده علوفه را، از طریق فروش نهاده‌ها و کمک‌های زیربنایی آب و خاک با هزینه‌ها رزان‌تر در اختیار اینگونه کشا و رزان فراهم آورد.

ایجاد شرکت‌هایی نظیر شرکت کشت ذرت می‌تواند کمک‌های همه‌جانبه تخصصی در امور کاشت، داشت و برداشت و همچنین کمک‌های اعتباری، بیمه کشا و رزان علوفه‌کار را بنماید.

۱- خیابانی ، احمد . کشت یونجه ، زیتون شماره ۶۳ ، (۱۳۶۵) .

۲- شماع ، محمود . و دیگران ، خوراک دام و طرز نگهداری آنها . تهران :

انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۶۴ .

۳- صندوق عمران مراتع کشور .

۴- صندوق مطالعات توسعه نیشکرو صنایع وابسته درخوزستان ، بررسی

صنایع جانبی نیشکردرایران و جهان ، جلد چهارم ، تهران : اسفند

۰۱۳۶۴

۵- گمرک ایران ، سالنامه آمار بازرگانی خارجی ایران سالهای

مختلف ، تهران : گمرک ایران ، سالهای مختلف .

۶- مرکز آمار ایران . قیمت فروش محصولات و هزینه خدمات کشت و ریزی در

مناطق روستائی کشور در سال ۱۳۶۲ ، نشریه شماره ۹۳۳ ، تهران : مرکز

آمار ایران ، ۱۳۶۳ .

۷- مشیری ، سعید . "تجربه قیمت گذاری و نتایج اقتصادی آن در ایران" .

برنامه و توسعه ، شماره دهم . تهران : برنامه و بودجه ، تابستان ۱۳۶۶ .

۸- موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی . نشریه گوشت ، ضمیمه

شماره (۱) ، تهران : موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی ، سال

۰۱۳۶۲

۹- وزارت کشت و ریزی . آمارنامه سالهای ۱۳۶۳ ، ۱۳۶۲ ، ۱۳۶۱ ، ۱۳۶۰ ، ۱۳۵۹ .

تهران : وزارت کشت و ریزی ، سالهای مختلف .

۱۰- وزارت کشت و ریزی . برنامه افزایش تولید محصولات کشت و ریزی سال

۷۵-۱۳۶۶، علوفه، کتاب چهارم، جلد ۱ مرتع . تهران: وزارت
کشاورزی، ۱۳۶۵.

11-International Wheat Council, Market Report, July 1986.

12-U.N., Monthly Commodity Price Bulletin, 1960-1986.

13-UNCTAD Commodity Yearbook, E.86.11.D.8, 1986.

نظری اجمالی به جنبه های اقتصادی

تورم

ویرایش دوم منتشر خواهد شد

در این گزارش سعی در بررسی و تجزیه و تحلیل جنبه های اقتصادی پدیده تورم،
به کمک ابزارهای موجود، و دستیابی به راه حل ها و درمان هایی بوده است که
یا بکار برده شده اند و یا لا اقل بعنوان علاج در دست ساخته و مطرح گردیده اند.

مؤسسه مطالعات پژوهشهای بازرگانی